

Sundheds- og Ældreministeriet

TALEPAPIR

Det talte ord gælder

[Finansudvalget, Christiansborg, den 21. december 2016 kl. 9.00 – 10.00]

Tale til samråd spørgsmål F, G, H og I om ældreplejen

Tak for ordet.

På baggrund af TV2 Nyhedernes serie om uværdige forhold på nogle plejehjem, spørges der i spørgsmål F om, hvordan regeringen vil sikre gode økonomiske rammer for ældreplejen.

Først vil jeg gerne understrege, at alle plejehjemsbeboere naturligvis skal have en ordentlig og værdig behandling.

Vores ældre fortjener en pleje og omsorg, der tager udgangspunkt i det enkelte menneskes behov.

De eksempler, som TV2 viste, var tegn på en mangelfuld

og uværdig pleje, som jeg kun kan tage afstand fra.

- Det er ikke værdigt, når vi ser nogle plejehjem, hvor beboerne kan gå flere timer i en våd ble, eller hvor beboerne kan ligge i deres seng dagen lang.

Jeg vil i den forbindelse understrege, at kommunerne har et lovgivningsmæssigt ansvar for at tilbyde den nødvendige hjælp og pleje til ældre borgere, som ikke længere kan klare sig selv.

Det er kommunerne, der har ansvaret for, at der er tilstrækkeligt med personale i ældreplejen, og at der er en ledelse på det enkelte plejehjem, der kan sikre en god kultur og kvalitet i plejen.

Det er dog også mit indtryk, at de involverede kommuner har taget sagerne alvorligt og er ved at få rettet forholdene op.

For når eksempelvis den ældre kvinde i Nyborg kan få en god og kompetent behandling på et plejehjem i kommunen, så må det også være muligt at bringe de gode erfaringer videre og sikre en ordentlig pleje på andre af kommunens plejehjem, hvis kvaliteten halter dér.

I regeringen tager vi naturligvis også vores del af ansvaret for, at alle ældre i Danmark får en tryk og værdig alderdom.

Det fremgår af regeringsgrundlaget, at vi vil føre en ældrepolitik med afsæt i Ældrekommissionens fem grundlæggende værdier.

De fem værdier er:

- Indflydelse på eget liv
- Respekt for forskellighed
- Medmenneskeligheden i fokus
- Gode oplevelser hver dag og
- En værdig afslutning på livet.

Det var Ældrekommissionens opfattelse, at værdierne – hvis de lægges til grund for det menneskesyn og daglige arbejde, der foregår på plejehjem – er med til at forøge den enkelte ældres livskvalitet og mulighed for selvbestemmelse. En opfattelse, som jeg til fulde deler.

Og netop livskvalitet og selvbestemmelse har været gennemgående temaer i de seneste års prioriteringer på

ældreområdet.

I finanslovsaftalen for 2016 blev trekløverpartierne og Dansk Folkeparti enige om en samlet model for, hvordan vi sikrer mere værdighed i ældreplejen.

- Med indførelsen af værdighedspolitikkerne er det nu et krav, at den enkelte kommune beskriver sine overordnede værdier og prioriteringer på ældreområdet.
- Og med udgangspunkt i værdighedspolitikkerne er det nu muligt for borgere, pårørende og medarbejdere at få startet en dialog med lokalpolitikkerne om, hvordan vi sikrer en mere værdig pleje og omsorg i kommunerne.

Værdighedspolitikkerne står ikke alene. I

finanslovsaftalen for 2016 blev der til at understøtte

politikkerne afsat 1 mia. kr. ekstra årligt til en mere værdig ældrepleje.

- Det er den enkelte kommune, der ud fra en konkret vurdering i kommunen afgør, hvad midlerne skal anvendes til.
- Og det glæder mig, at 2/3 af værdighedsmilliarden er blevet brugt på flere hænder i ældreplejen i 2016.
- Og hvis vi ser på redegørelserne for 2017, så ser det ud til, at en endnu større del af værdighedsmilliarden i 2017 vil gå til løn.

Regeringen stopper ikke her. I finansloven for 2017 følger vi op og har sammen med Dansk Folkeparti afsat 2 mia. kr. over de næste fire år til en bedre ældrepleje.

- Heraf er 380 mio. kr. årligt fra 2017 og frem afsat til at give alle plejehjemsbeboerne en halv times ekstra hjælp om ugen, som de selv kan beslutte, hvad skal anvendes til.

- Derudover er der afsat en pulje på 450 mio. kr. i 2017 til bedre mad til ældre. Det giver kommunerne mulighed for at få køkkenerne tættere på de ældre, så der dufter af mad forud for måltidet.
 - Det er glædeligt, for et plejehjem er et hjem, og for mig er køkkenet hjemmets hjerte.

I spørgsmål G spørges der til, hvordan regeringen på den lange bane vil sikre en værdig ældrepleje.

Lad mig slå fast, at både værdighedsmilliarden og klippekortet til plejehjemsbeboerne er varige midler, så regeringen prioriterer således også ældreplejen i fremtiden.

I forhold til væksten i det offentlige forbrug er det korrekt, at regeringen ønsker en samlet årlig vækst i det offentlige forbrug på 0,3 pct. Det vil stille krav til stram udgiftsstyring, effektiv drift af de offentlige institutioner og et skarpt fokus på kerneopgaverne. Det er ansvarlig borgerlig-liberal politik.

- Men det betyder ikke, at der ikke kan prioriteres ekstra penge til udvalgte områder.
- Regeringsgrundlaget lægger også op til en række reformer, som betyder, at der frigøres penge, der kan bruges på vores kernevelfærd.

Desuden skal vi være meget opmærksomme på, at en stigning i antallet af ældre ikke nødvendigvis forudsætter et behov for en tilsvarende stigning i ældreudgifterne.

Det skal bl.a. ses i lyset af:

- At stigningen i antallet af ældre primært er sket blandt de yngste af de ældre, som er mindre plejekrævende.
- At sundhedstilstanden hos de ældre er forbedret, og deres plejebehov er blevet mindre samt
- At kommunerne har øget fokus på rehabilitering.

For regeringen handler en værdig ældrepleje også om,

at vi tager udgangspunkt i det enkelte menneskes behov og giver plads til det frie valg.

Regeringen ønsker derfor, at ældre får flere valgmuligheder og øget indflydelse på eget liv.

- Vi er ikke alle ens, og vi har forskellige ønsker og behov.
- Den mangfoldighed må vi ikke begrænse.

Som det står i regeringsgrundlaget, vil vi igangsætte et analysearbejde med henblik på at afdække eventuelle barrierer for ældres muligheder for at kunne vælge selv.

I spørgsmål H spørges der til, hvilke initiativer regeringen vil tage i forhold til afbureaukratisering.

Hvis vi spørger medarbejderne i ældreplejen, så giver de udtryk for, at en af grundene til at de føler, at de ikke altid har tid nok til de ældre er, at de har en oplevelse af, at en stor del af deres arbejdstid går med dokumentation.

Vi ønsker derfor at afbureaukratisere ældreplejen.

Sammen med KL har jeg derfor aftalt at nedsætte en arbejdsgruppe, der får til opgave at finde statslige regler og kommunale krav, som med fordel enten kan lempes eller helt fjernes for at frigøre tid blandt de ansatte i ældreplejen.

Arbejdet vil blive sat i gang umiddelbart efter årsskiftet, og jeg forventer, at det kan blive afsluttet inden udgangen af 2017.

Som led i arbejdet vil jeg også selv tage rundt i landet og besøge kommuner og plejehjem for at få input til, hvordan man kan forenkle regler og afskaffe unødige dokumentationskrav.

Jeg synes også, at det er helt naturligt at se på, om der er ideer fra de privat drevne plejehjem og hjemmeplejefirmaer, der kan bruges i den offentlige ældrepleje.

- Jeg er eksempelvis sikker på, at de kommunale plejehjem i Lolland Kommune kan lære noget af, hvordan man har fået ændret forholdene på Margrethehjemmet i Maribo, hvor medarbejderne har fået mere frihed, og beboerne har fået mulighed for at deltage i flere aktiviteter.

- Omvendt er jeg også sikker på, at der er områder, hvor selvejende og private plejehjem kan lære noget af de kommunale.

Nu ser jeg meget frem til, at arbejdsgruppen kommer i arbejdstøjet, og at der ses på ældreområdet bredt og med åbne øjne.

- Jeg vil derfor ikke på forhånd komme med en liste med konkrete afbureaukratiseringsforslag.

Endelig vil jeg gerne slå fast, at en mere værdig ældrepleje ikke kun handler om kommunernes økonomi og afbureaukratisering. Så langt fra.

Derfor er jeg også glad for, at der i spørgsmål 1 spørges til ledelsesrummet i ældreplejen.

Som det fremgår af regeringsgrundlaget, så mener vi, at for at den offentlige sektor skal kunne levere gode og effektive løsninger til borgerne, så kræver det, at vi frisætter den dynamik og faglighed, der er hos de mange dygtige medarbejdere. Blandt andet i ældreplejen.

- Det forudsætter bl.a. en god ledelse, der er åben over for nytænkning og har en forståelse for organisationens værdier og kultur.
- Og det forudsætter ledere, der kan motivere, vise en klar retning og forløse medarbejdernes potentiale.

Det kræver også, at vi har fokus på rekruttering af dygtige ledere og på udvikling af god ledelse i den offentlige sektor.

Derfor har regeringen nedsat en ledelseskommision, som skal skabe fundamentet for, at den gode ledelsespraksis og gode ledelseserfaring bliver bragt videre.

Konkret er det min erfaring, at det i ældreplejen i høj grad handler om en tydelig ledelse.

- Lederen skal sikre, at det er borgeren, og ikke systemet, der er i centrum.
- Lederen skal ikke gemme sig væk bag skrivebordet, men være tilgængelig for både borgerne, de pårørende og medarbejderne.
- Lederen skal gå foran med sit engagement og vise, at man brænder for opgaven og skabe en god stemning.

- Lederen skal sende tydelige signaler vedrørende omgangstonen, og hvad god kvalitet i pleje er.
- Lederen skal udvikle medarbejderne, være anerkendende og få medarbejdere til at føle sig værdsat.

Og så skal kommunen sikre, at den enkelte leder har tid og mulighed for at udfolde sit ledelsesrum.

Det har vi bl.a. set udfoldet i Københavns Kommune, som har gennemført en tillidsreform. En tillidsreform, som skal give ledelsen og personalet mere tid til direkte omsorg, bl.a. ved at udvise større tillid til det enkelte plejehjem og skære drastisk ned på antallet af ting, som personalet skal dokumentere på.

Jeg tror på, at der er et stort potentiale for at udvikle den kommunale ældrepleje.

Og netop det vil jeg have fokus på, når jeg i løbet af 2017 vil tage rundt i landet, besøge plejehjem og tale med dem, det hele handler om:

- De ældre, deres pårørende samt medarbejderne og deres ledere.

Tak for ordet.